Lietas Nr. C77784622
Lietas arhīva Nr. CA-1119-23/12
ECLI:LV:RAT:2023:1019.C77784622.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2023. gada 19. oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs Normunds Riņķis,
tiesnesis Uldis Danga,
tiesnese Lidija Pliča
ar tiesas sēžu sekretāri Ullu Ābolu,
piedaloties prasītājas AAS „Baltijas Apdrošināšanas Nams" pārstāvei /pers. A/ un atbildētājas /pers. B/ pārstāvei zvērinātai advokātei Anetei Rubenei,
atklātā tiesas sēdē Microsoft Teams platformā izskatīja civillietu „Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrības vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/ par naudas piedziņu sakarā ar „Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrības apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2022. gada 23. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2022. gada 26. jūlijā „Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrība, pamatojoties uz Civillikuma 1084., 1753., 1756., 1759., 1765., 1779. pantu, „Dzīvokļu īpašuma likuma" 3. panta 2. daļu, 14. panta 1. daļu, likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40. panta 1. daļu, cēla tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/ par naudas piedziņu.

[1.1] 2012. gada 8. decembrī starp prasītāju un apdrošinājuma ņēmēju /pers. C/ noslēgts īpašuma /adrese A/, apdrošināšanas līgums.

2013. gada 12. aprīlī prasītāja saņēmusi apdrošināšanas gadījuma pieteikumu par īpašumam nodarītajiem bojājumiem un reģistrējusi izmaksu lietu Nr. /numurs/.

2013. gada 15. aprīlī apdrošinātāja pārstāvis veicis apdrošinātā īpašuma apskati, fiksējot objekta apskates protokolā konstatētos bojājumus.

2013. gada 19. aprīlī mājas pārvaldnieks ir sastādījis aktu Nr. /numurs/ par konstatētajiem bojājumiem, kurā atzīts, ka apdrošinātais īpašums applūdināts no dzīvokļa Nr. /dzīvokļa numurs/, kurā bija sabojājies veļas mazgājamās mašīnas ūdens padeves krāns, kā rezultātā tika bojāta īpašuma iekšējā apdare. Dzīvokļa īpašnieks uz šī gadījuma brīdi bija atbildētāja.

2013. gada 15. aprīlī apdrošinātāja eksperts sastādījis tāmi par kopēju summu 537,36 LVL, savukārt 2013. gada 24. maijā apdrošinātajai personai izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība 487,36 LVL, jeb 693,45 EUR, ko veido starpība starp lokālajā tāmē aprēķinātiem remonta izdevumiem un apdrošinātās personas pašrisku.

[1.2] 2015. gada 23. oktobrī prasītāja nosūtījusi atbildētājai ārpus tiesas kārtībā regresa pieteikumu ar lūgumu segt zaudējumus prasītājas izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā un 2016. gada 14. jūlijā nosūtīja vēstuli ar lūgumu atlīdzināt regresa prasību.

[1.3] Tā kā atbildētāja nav atlīdzinājusi zaudējumus, prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas 693,45 EUR, samaksāto valsts nodeva 104,02 EUR un atzīt prasītājai tiesības saņemt likumiskos procentus par savlaicīgi neatlīdzināto zaudējumu (pēc likmes 6% gadā) no neatmaksātās parāda summas par laika periodu no sprieduma taisīšanas dienas līdz sprieduma izpildei.

[2] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2022. gada 23. decembra spriedumu prasība noraidīta pilnībā un no prasītājas par labu atbildētājai piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi 363 EUR.

[2.1] Tiesa konstatējusi, ka lietā pastāv strīds, vai atbildētāja ir atbildīga par prasītājai nodarīto zaudējumu – izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības – atlīdzināšanu.

Lietā nav strīda, ka atbildētājai ir reģistrētas īpašuma tiesības uz dzīvokli /adrese B/.

Atsaucoties uz Civillikuma 1775. pantu un 1779. pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 14. panta pirmo daļu, Senāta tiesu praksē un Tiesību teorijā paustajām atziņām, tiesa norādījusi, ka izskatāmajā lietā ir jānoskaidro, vai ir iestājusies atbildētājas civiltiesiskā atbildība par zaudējumiem (izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība), proti, vai atbildētāja var tikt vainota zaudējumu nodarīšanā, kā arī vai pastāv cēloniskais sakars starp atbildētājas pieļauto pārkāpumu (konkrēta darbība vai bezdarbība) un zaudējumiem.

Ceļot regresa prasību, prasītājai ir jāvar pierādīt minētos obligātos priekšnosacījumus zaudējumu atlīdzināšanai, minētais izriet no likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40. panta pirmās daļas normas, jo tiesības izvirzīt regresa prasību ir pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem.

Prasītājas ieskatā celto prasību un atbildētājas vainojamību lietā pierāda SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 2013. gada 19. aprīlī sastādītais apdrošinātā dzīvokļa apskates akts Nr. 21 par konstatētajiem bojājumiem, kurā norādīts, ka apdrošinātais īpašums applūdināts no dzīvokļa Nr. /dzīvokļa numurs/, kurā bija sabojājies veļas mazgājamās mašīnas ūdens padeves krāns, kā rezultātā tika bojāta īpašuma iekšējā apdare.

Tiesa atzina, ka nama pārvaldnieks vai apsaimniekotājs ir tiesīgs sastādīt aktus, kuros fiksē kādu notikumu vai situāciju, kas saistīta ar viņa funkciju izpildi, minētais attiecas arī uz avārijas situācijām, kā tas notiek, piemēram, ūdens noplūdes gadījumos, turklāt nav nozīmes tam, kādā formā dokuments tiek izpildīts (rakstīts rokrakstā vai kā savādāk), taču kā jebkuru faktu fiksācijas gadījumā, arī šāda veida aktam ne tikai jāatspoguļo fakts, bet tajā jāietver informācija, kas apliecina konkrēto faktu.

Lietas materiāli nesatur pierādījumus, ka būtu apsekots arī atbildētājai piederošais dzīvoklis Nr. /dzīvokļa numurs/ (vai būtu bijis liegts to apsekot)

un tajā būtu konstatēta noplūde vai tās cēlonis – sabojāts veļas mazgājamās mašīnas ūdens padeves krāns dzīvoklī /adrese B/ (kā norādīts aktā). Turklāt, no atbildētājas pārstāves paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka atbildētājai tobrīd nemaz nebija veļas mazgājamās mašīnas.

Tiesa ņēmusi vērā faktu, ka apsekošanas akts stādīts vien pēc apdrošinātā dzīvokļa īpašnieka vārdiem un tikai 2013. gada 19. aprīlī, proti 10 dienas pēc apdrošināšanas gadījuma iestāšanās.

Ņemot vērā noskaidrotos faktiskos apstākļus, tiesa atzina, ka prasītāja, atbilstoši Civilprocesa likuma 93. panta pirmajai daļai, nav pierādījusi atbildētājas neattaisnojamu darbību, kas liecinātu par viņas vainojamību un būtu cēloniskā sakarā starp zaudējumiem un neatļauto darbību. Savukārt, iztrūkstot kaut vienam no Civillikuma 1779. pantā ietvertajiem zaudējumu prasības apmierināšanas priekšnosacījumiem, celtā prasība, kā nepierādīta tika noraidīta.

[3] Prasītāja iesniegusi apelācijas sūdzību, pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzot pilnā apmērā.

[3.1] Prasītāja prasības pieteikumam bija pievienojusi atbildētājas 2015. gada 19. novembra iesniegumu, kurā atbildētāja atzina, ka viņas dzīvoklī 2013. gada 9. aprīlī notika ūdens noplūde, kuras rezultātā tika appludināts zemāk esošais dzīvoklis Nr. /dzīvokļa numurs/.

Tāpat atbildētājas vainu 2013. gada 4. aprīlī notikušajā negadījumā, kurā tika bojāts dzīvoklis Nr. /dzīvokļa numurs/, pierāda /pers. D/ apdrošināšanas gadījuma pieteikumā norādītais, ka pastāvējusi vienošanās ar atbildētāju par zaudējumu atlīdzināšanu. Tomēr ievērojot, ka pieteikumam dokuments, kas apliecinātu vienošanās izpildi, netika pievienots, prasītāja izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību pilnā apmērā.

Tiesas pieņēmums, ka naudas summa 200 LVL apmērā tika samaksāta par citu gadījumu, nav pamatots ar attiecīgiem pierādījumiem un vērtējams kritiski. Turklāt atbildētāja nav pievienojusi pierādījumus, kas apstiprinātu, ka bija citi gadījumi, kuru rezultātā tika nopludināts dzīvoklis Nr. /dzīvokļa numurs/.

Prasītājas ieskatā starp atbildētāju un dzīvokļa īpašnieka sievu panāktā vienošanās par zaudējumu atlīdzināšanu pierāda ne vien dzīvokļa Nr. /dzīvokļa numurs/ saliešanas faktu no dzīvokļa Nr./dzīvokļa numurs/, bet arī atbildētājas atbildību par nodarītajiem bojājumiem, kā arī faktu, ka par dzīvokļa Nr. /dzīvokļa numurs/ bojājumiem, kas tika nodarīti 2013. gada 9. aprīlī, zaudējumus atlīdzināja gan prasītāja, gan atbildētāja.

[3.2] Atbildētājas prettiesiskā rīcība izpaudusies kā īpašuma – dzīvokļa /adrese B/, neuzturēšana atbilstoši Civillikuma 1084. panta prasībām, lai tas neradītu zaudējumus citiem.

[4] Tiesas sēdē prasītāja prasību un apelācijas sūdzību uzturēja, savukārt atbildētāja prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[5] Iepazinusies ar lietas materiāliem un pārbaudījusi apelācijas sūdzības motīvus kopsakarā ar rakstveida pierādījumiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Ņemot vērā, ka spriedumu apelācijas kārtībā ir pārsūdzējusi prasītāja pilnībā, Civillietu tiesas kolēģija civillietu apelācijas instances tiesā izskata pēc būtības atbilstoši celtās prasības priekšmetam un pamatam.

[7] Lietā nepastāv strīds, ka saskaņā ar 2012. gada 4. decembra īpašuma apdrošināšanas polisi Nr. /numurs/, kas noslēgts starp prasītāju kā apdrošinātāju un /pers. C/ kā apdrošinājuma ņēmēju, apdrošināts objekts /adrese A/, tajā skaitā dzīvoklis ar telpu iekšējo apdari un kustamā manta, uz apdrošināšanas periodu no 2012. gada 8. decembra līdz 2013. gada 7. decembrim. Par apdrošināto personu noteikta AS ABLV BANK.

Apdrošināšanas līguma darbības laikā 2013. gada 12. aprīlī prasītāja saņēmusi /pers. D/ pieteikumu par 2013. gada 9. aprīlī notikušu negadījumu, kurā ūdens noplūdes rezultātā bojāts apdrošinātais īpašums. /pers. D/ apdrošināšanas gadījuma pieteikumā norādīts uz mutisku vienošanos ar vainīgo personu.

Saskaņā ar 2023. gada 15. aprīļa tāmi apdrošinātajam dzīvoklim noplūdes rezultātā nodarītie zaudējumi aprēķināti 537,36 LVL apmērā.

Ņemot vērā apdrošināšanas polisē noteikto pašrisku 50 LVL apmērā un apdrošinātā ABLV Bank, AS piekrišanu, prasītāja izmaksājusi apdrošinājuma ņēmējam /pers. C/ apdrošināšanas atlīdzību 487,36 LVL jeb 693,45 EUR.

Tādējādi prasītājai radušies zaudējumi izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā, kurus, pamatojoties uz likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40. panta 1. daļu, prasītājai ir tiesības pieprasīt no personas, kura ir atbildīga par zaudējumiem.

[8] Pēc vispārēja noteikuma civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskām interesēm, kuru dēļ puse vai lietas dalībnieks ir ieinteresēts tiesai pierādīt tos faktiskos apstākļus, uz kuriem tiek pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi (*sk. sal. Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu*). Prasītājs cenšas panākt tā tiesiskā stāvokļa, kāds pastāvēja prasības celšanas laikā, grozīšanu, turpretim atbildētājs to nevēlas, jo viņam prasības iesniegšanas brīdī pastāvošie faktiskie apstākļi ir labvēlīgi. Tādējādi *onus probandi* (pierādīšanas pienākums) vispirms gulstas uz prasītāju, kurš vēršas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētajam nekas nav jāpierāda, viņš var prasību noliegt bez jebkādiem pierādījumiem. Pierādīšanas pienākums atbildētājam rodas ar to bridi, kad prasītājs ir pierādījis savu prasību. Tādējādi *onus probandi* uz atbildētāju tiek pārcelta ar brīdi, kad prasītājs pierādījis savu prasību. Respektīvi, prasītājs nevar balstīties uz pieņēmumu, ja viņš nevar pierādīt savu prasījuma pamatotību, tad atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība, un ja viņš to nepierādīs, prasība ir jāapmierina.

Tādējādi ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas tiesības, kuras atbildētājs ir aizskāris vai panākt apstrīdēto tiesību atzīšanu, tad prasītājam arī jāpierāda, ka:

1) viņam ir šādas tiesības (prasības aktīvais pamats);

2) atbildētājs šīs tiesības aizskāris vai apstrīd (prasības pasīvais pamats).

Savukārt atbildētājam jāpierāda, ka tiesību aizskārums vispār nav noticis, vai notikušajā tiesību aizskārumā nav atbildētāja vaina, vai viņš to nav izdarījis (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Rīga, 2006, 174. lpp.*).

Neatkarīgi no prasības pamata prasītājam jāpierāda arī prasības apmērs (sk. sal. *Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 340.-343. lpp., kā arī A. Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. Torgāna zinātniskā redakcija. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 72.- 73. lpp.*).

Turklāt, tā kā puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (Civilprocesa likuma 10. pants), tad pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē

(*sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235. lpp.*).

[9] Dzīvokļa īpašnieka tiesības, pienākumus un atbildību nosaka speciālais likums – Dzīvokļa īpašuma likums.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 9. panta pirmo punktu dzīvokļa īpašnieks var savu īpašumu valdīt, iegūt no tā labumu, izmantot to pēc sava ieskata mantas pavairošanai un vispār to lietot visādā veidā, ciktāl īpašnieku neierobežo likumi un ciktāl tas nerada traucējumus citiem dzīvokļa īpašniekiem.

Dzīvokļa īpašuma likuma 14. panta pirmajā daļā noteikts, ka dzīvokļa īpašnieks par zaudējumu nodarīšanu citiem dzīvokļu īpašniekiem vai citām personām ir atbildīgs normatīvajos aktos, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumos vai savstarpēji noslēgtajos līgumos noteiktajā kārtībā.

Tātad dzīvokļa īpašnieks atbild par zaudējumiem, ko viņš nodara citiem dzīvokļu īpašniekiem uz vispārīgiem civiltiesiskās atbildības pamatiem. Tas ietver arī zaudējumus, kuri ir nodarīti citiem ar sava īpašuma nepienācīgu uzturēšanu (*sk. arī Senāta 2016. gada 16. februāra sprieduma lieta Nr. SKC-50/2016 (C31540412) 6. punktu*).

Dzīvokļa īpašniekam ir pienākums rūpēties par dzīvokļa kā atsevišķa īpašuma uzturēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un šajā pienākumā ietilpst atsevišķā īpašuma elementu, tostarp iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniska apkope un kārtējais remonts. Minētais nozīmē arī dzīvokļa īpašnieka pienākumu dzīvoklī esošo komunikāciju, kas ir atsevišķā īpašuma elements, apsekošanu un uzturēšanu tādā stāvoklī, lai izslēgtu iespējamu ūdens noplūdi uz stāvu zemāk esošo dzīvokli (*sk. arī Senāta 2016. gada 29. februara sprieduma lieta Nr. SKC- 37/2016 (C30789512) 6. Un 7. punktu*).

Dzīvokļa īpašniekam ir pienākums rūpēties par sev piederošajā dzīvokļa īpašumā esošo inženiertehnisko komunikāciju pienācīgu uzturēšanu un tehnisko apkopi, nodrošināt to drošu funkcionēšanu, lai no tām nenoplūstu ūdens un nenodarītu zaudējumus citiem dzīvokļu īpašniekiem. Lai iestātos zaudējumu atlīdzības pienākums, nav nepieciešams konstatēt, ka zaudējumi būtu nodarīti ar ļaunu nodomu vai rupju neuzmanību, nepievēršot nekādu vērību sava īpašuma stāvoklim un izturoties pilnībā bezatbildīgi un nevērīgi pret acīmredzamu bojājumu novēršanu.

[10] Prasībās par zaudējumu atlīdzināšanu pierādāmais pamatfakts ir tas, ka tiesību aizskārums, ar ko prasītajam nodarīti zaudējumi, patiešām ir noticis, kā arī prasītājam ir jāiesniedz pierādījumi par nodarīto zaudējumu apmēru. Savukārt atbildētājam ir jāpierāda, ka viņš nav vainojams prasītāja tiesību aizskārumā (sk. *Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 775. lpp.*).

[11] Izskatāmajā gadījumā prasība par zaudējumu atlīdzību tikusi celta, izmantojot subrogācijas tiesības, kas noteiktas Apdrošināšanas līguma likuma 45. pantā.

Ar izskatāmās lietas materiāliem ir pierādīts, ka apdrošinātais dzīvoklis ir apliets no augšējā dzīvokļa, kas apliešanas brīdī piederējis atbildētājai, par to lietā strīds nepastāv.

2013. gada 15. aprīlī sertificēts būvuzraugs /pers. E/ veicis apdrošinātā objekta apskati, konstatējot ūdens noplūšanas rezultātā nodarītos bojājumus gaitenī, dzīvojamā istabā un tualetes telpā. Gaitenī un dzīvojamā telpā konstatēti bojājumi uz griestiem un grīdas, tualetes telpā – griestiem un sienas. Atbilstoši konstatētajiem bojājumiem sastādīta darbu, materiālu un mehānismu izmaksu tāme.

Tādējādi ar lietā esošo tāmi, prasītāja pierādījusi zaudējumu apmēru, izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības (atrēķinot pašrisku) apmērā, ko atbildētāja arī neapstrīd. Atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, kas apstiprinātu, ka prasītājai nodarīto kaitējumu var novērst ar mazākām izmaksām, kā arī nav norādījusi, kuras no tāmes pozīcijām būtu neatbilstošas vai nepareizas.

Starp pusēm ir strīds, vai atbildētāja ir atbildīga par noplūdušajā dzīvoklī radītajiem bojājumiem un tās pienākumu atlīdzināt nodarītos zaudējumus.

[11.1] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nepamatoti par nepierādītu atzinusi atbildētājas neattaisnojamu darbību, kas liecinātu par viņas ievainojamību un būtu cēloniskā sakarā starp zaudējumiem un neatļauto darbību. Pirmās instances tiesa minēto atzinumu pamatojusi ar apsvērumiem, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 2013. gada 19. aprīļa apsekošanas akts sastādīts vien pēc apdrošinātā dzīvokļa īpašnieka vārdiem un tikai 10 dienas pēc apdrošināšanas gadījuma iestāšanās un lietas materiāli nesatur pierādījumus, ka būtu apsekots arī atbildētājai piederošais dzīvoklis un tajā būtu konstatēta noplūde vai tās cēlonis – sabojāts veļas mazgājamās mašīnas ūdens padeves krāns.

Apsvērums, ka atbildētājai piederošais dzīvoklis netika apsekots, neizslēdz prasītāja tiesību aizskāruma esību. Pretējs uzskats novestu pie tā, ka atbildētājai, lai tas izvairītos no civiltiesiskās atbildības, būtu vien jāliedz apsekot savu dzīvokli, kas nav taisnīgs civiltiesisko attiecību noregulējums (*sk. Senāta 2019. gada 29. augusta spriedumu lietā Nr. SKC-240/2019 (C31307914)*).

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā lietas materiāliem pievienoto atbildētājas 2015. gada 19. novembra iesniegumu prasītājai, kurā norāda, ka 2013. gada aprīlī viņas dzīvoklī patiešām notikusi ūdens noplūde, kuras rezultātā appludināts zemāk esošais dzīvoklis Nr. /dzīvokļa numurs/. Taču atbildētāja ar /pers. D/ vienojušās par nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu 200 LVL apmērā. Lietas materiāliem pievienots 2013. gada 19. jūnija maksājuma uzdevums par 200 LVL samaksu /pers. D/, maksājuma mērķī norādot: „Abpusēji saskaņota kompensācija par dzīvokļa nopludināšanu 2013. gadā".

Lietā nav pierādījumu, ka 2013. gada aprīlī atbildētājas dzīvoklī būtu noticis cits ūdens noplūdes gadījums, kura rezultātā nodarītos kaitējumus atbildētāja būtu uzņēmusies kompensēt. Tāpat atbildētāja nav skaidri norādījusi citu ūdens noplūdes avotu. Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka no atbildētājas kā gādīga un rūpīga saimnieka saprātīgi sagaidāms, ka situācijā, kad atbildētājas dzīvoklī ūdens noplūde būtu bijusi no kopīpašumā esošajām ūdens apgādes vai kanalizācijas sistēmām, vai tās īpašumā esošo inženierkomunikāciju bojājums būtu noticis kopīpašumā esošo sistēmu bojājumu rezultātā, atbildētāja būtu attiecīgi reaģējusi, proti, tā būtu aicinājusi pārvaldnieku fiksēt bojājumu un novērst to. Līdz ar to atbildētājas rīcībā būtu pierādījumi, ka apdrošinātajam dzīvoklim nodarītajā kaitējumā tā nav vainojama.

No iepriekš minētā Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājas vainojamība ūdens noplūšanas rezultātā nodarītajos zaudējumos ir pierādīta.

[11.2] Likuma „Par apdrošināšanas līgumu" (zaudējis spēku 2018. gada 1. jūnijā) 35. pants noteic, ka apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem un civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā zaudējumus atlīdzina pēc kompensācijas principa. Izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nevar pārsniegt apdrošinātajam apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus.

Minētais nozīmē, ka apdrošinātājs apdrošinājuma ņēmējam un/vai apdrošinātajam kompensē tikai tos zaudējumus, kuri ir radušies saistībā ar apdrošināšanas gadījumu un ir pierādīti ar attiecīgiem dokumentiem. Tādējādi apdrošināšanas tiesībās darbojas kompensācijas princips, kas nozīmē, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā zaudējumu vērtībai atbilstošu naudas summu. Ar apdrošināšanas atlīdzību jāsedz patiesie apdrošinājuma ņēmēja zaudējumi, bet ar atlīdzību apdrošinājuma ņēmējs nedrīkst iedzīvoties (*sk. V.Vītiņš. Vispārējs tiesību pārskats. 2.izdevums, 1939, 262. lpp.).*

Civillikuma 1779. pants nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību ir nodarījis.

Ar lietas materiāliem pierādīts, ka atbildētāja apdrošinājuma ņēmējam radušos zaudējumus ir daļēji kompensējusi, proti 200 LVL apmērā. Līdz ar to atzīstams, ka apdrošināšanas atlīdzība šajā apmērā apdrošinājuma ņēmējam izmaksāta nepamatoti.

Atbilstoši likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40. panta sestajai daļai, ja apdrošinātā ļauna nolūka vai rupjas neuzmanības dēļ nav iespējama regresa prasība par labu apdrošinātājam, apdrošinātājs var prasīt no apdrošinātā izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības atmaksāšanu tādā apmērā, par

kādu nav iespējama regresa prasība. Atbilstoši minētā panta astotajai daļai apdrošinātājs ir tiesīgs izmantot savas tiesības uz regresa prasību pret apdrošināto triju gadu laikā no apdrošināšanas atlīdzības izmaksas dienas.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 21. pantu par apdrošinātā riska iestāšanos apdrošinātais nekavējoties, tiklīdz tas iespējams, paziņo apdrošinātājam un veic visus iespējamos saprātīgos pasākumus, lai samazinātu zaudējumus. Apdrošinātais nevar iebilst pret apdrošinātāja prasību konstatēt un novērtēt zaudējumu apjomu, to rašanās apstākļus, kā arī pret prasību iesniegt apdrošinātājam visus pie sevis esošos dokumentus, kas raksturo apdrošinātā riska iestāšanos un tā izraisītos zaudējumus.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītāja ir lūgusi /pers. D/ (acīmredzot kā apdrošinājuma ņēmēja pārstāvei, jo apdrošināšanas atlīdzība arī izmaksāta uz /pers. D/ apdrošināšanas pieteikuma pamata) sniegt paskaidrojumu par saņemtiem naudas līdzekļiem no atbildētājas, taču nesaņemot atbildi uzturējusi regresa prasību pilnā apmērā.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja nevar ciest negatīvas sekas no tā, ka apdrošinājuma ņēmējs nav pildījis no apdrošināšanas polises izrietošās saistības.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesas kolēģija par pamatotu atzīst prasību daļā par 287,36 LVL (487,36 LVL-200 LVL) jeb 408,88 EUR piedziņu.

[12] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav pietiekami novērtējusi lietā esošo pierādījumu par 200 LVL samaksu saskaņā ar abpusēji saskaņotu vienošanos par kompensāciju par dzīvokļa nopludināšanu 2013. gadā, kas apstiprina atbildētājas vainu notikušajā ūdens noplūdē un tā rezultātā nodarītajos zaudējumos. Tādējādi pirmās instances tiesa prasību noraidījusi nepamatoti. Līdz ar to lietā taisāms pretējs spriedums.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu tiesa, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tā rezolutīvajā daļā cita starpā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Ievērojot, ka minētā normā paredzēts procentu samaksas pienākums sakarā ar tiesas sprieduma izpildīšanas kavējumu, prasītājai nosakāmas tiesības par laiku pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos 6 % gadā no visām ar spriedumu piedzītām summām, ņemot vērā Civillikuma 1763. pantā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu (sk. *Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021. gada 15. decembra lēmumu*).

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kurs labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītāja ceļot prasību tiesā samaksājusi valsts nodevu 104,02 EUR, kā arī iesniedzot apelācijas sūdzību samaksājusi 104,02 EUR, kopā 208,04 EUR.

Prasība celta par zaudējumu 693,45 EUR piedziņu, bet apmierināta par 408,88 EUR piedziņu. Tādējādi prasības apmierinātā daļa ir 58,96 %. Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama samaksātā valsts nodeva 122,66 EUR.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu sprieduma daļā par piedziņu labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432. un 440.[12] pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

„Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrības vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/ apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu „Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrībai, reģistrācijas numurs 40003494976, zaudējumus 408,88 EUR un tiesas izdevumus 122,66 EUR, kopā 531,54 EUR (pieci simti trīsdesmit viens eiro 54 centi). Samaksa veicama AS „Swedbank" kontā LV48HABA0001408062030.

Noteikt „Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrībai, reģistrācijas numurs 40003494976, tiesības par laiku pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos 6 % gadā no visām ar spriedumu piedzītām summām (531,54 EUR), ņemot vērā Civillikuma 1763. pantā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu

Noraidīt „Baltijas Apdrošināšanas Nams" apdrošināšanas akciju sabiedrības prasību pret /pers. B/ daļā par zaudējumu 284,57 EUR piedziņu.

Sprieduma labprātīgas izpildes termiņu noteikt 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā – 2023. gada 19. oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs Normunds Riņķis

Tiesnesis Uldis Danga

Tiesnese Lidija Pliča